

Co-funded by
the European Union

DISCO

NEWSLETTER #3

W minionym półroczu w ramach projektu DISCO kontynuowano prace nad **doskonaleniem instrumentów polityki regionalnej**, przygotowując grunt pod przełożenie zgromadzonej wiedzy i doświadczeń na konkretne zmiany.

W tym wydaniu newslettera poszczególni partnerzy DISCO przedstawiają aktualne informacje o zmianach, nad którymi pracują w swoich regionach. Co udało się już osiągnąć? Jakie wyzwania wciąż pozostają? Kiedy można spodziewać się przyjęcia planowanych zmian? Zebrane wypowiedzi pokazują, w jaki sposób projekt DISCO wspiera rozwój skuteczniejszych instrumentów polityki na rzecz zrównoważonego ogrzewania i chłodzenia w całej Europie.

W minionym półroczu partnerzy spotkali się również **w Dublinie w Irlandii podczas wydarzenia tematycznego** poświęconego technicznemu aspektom systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Dzięki wymianie wiedzy i dobrych praktyk oraz wizycie studyjnej w sieci ciepłowniczej Tallaght mogli na własne oczy zobaczyć, jak rozwiązania techniczne i wykorzystanie ciepła odpadowego wspierają transformację energetyczną.

W październiku, tym razem **na Krecie**, odbędzie się kolejne wydarzenie tematyczne. Obecnie partnerzy DISCO łączą rozwiązania w zakresie polityki i technologii z doświadczeniami regionów partnerskich, przekładając wspólnie zdobywaną wiedzę na praktyczne działania.

Czytaj dalej, aby dowiedzieć się, co dzieje się w regionach uczestniczących w projekcie DISCO.

<https://interregeurope.eu/disco>

[Linkedin: DISCO Project](#)

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin

Miasto Aalborg, Dania

Miasto Aalborg wykorzystuje projekt DISCO do wsparcia prac nad nową **Strategią Rozwoju Gospodarczego** – nadrzędnym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju przedsiębiorczości, innowacji i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Nowa strategia obejmie **lata 2027–2030** i będzie służyć dalszemu umacnianiu pozycji Aalborga jako jednego z duńskich liderów zielonego wzrostu i rozwoju przemysłowego. W ramach DISCO prace nad udoskonaleniem tego instrumentu koncentrują się na wsparciu realizacji celów strategii związanych z przyspieszeniem zielonej transformacji poprzez tworzenie warunków sprzyjających wykorzystaniu przemysłowego ciepła odpadowego oraz zacieśnianie współpracy między przedsiębiorstwami, dostawcami mediów, instytucjami naukowymi i władzami publicznymi. Strategia ma również wspierać rozwój nowych możliwości biznesowych i symbioz przemysłowych opartych na rozwiązaniach z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym w energetyce.

Prace nad aktualizacją Strategii Rozwoju Gospodarczego Miasta Aalborg już trwają, a projekt DISCO wnosi do tego procesu cenny wkład. Dzięki międzyregionalnemu uczeniu się, wzajemnym ocenom, wizytom studyjnym i wymianie dobrych praktyk Aalborg identyfikuje rozwiązania i kierunki działań, które będzie można uwzględnić w nowej strategii. Jednocześnie angażuje w prace regionalnych interesariuszy – w tym przedsiębiorstwa, dostawców mediów i instytucje naukowe – aby dokument odpowiadał lokalnym potrzebom, możliwościom i wyzwaniom.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Gospodarczego ma zostać **formalnie zatwierdzona przez Radę Miasta Aalborg najpóźniej w grudniu 2026 r. i wejść w życie w styczniu 2027 r.** Po jej przyjęciu Aalborg będzie kontynuować wdrażanie i monitorowanie wprowadzonych zmian przez pozostały okres realizacji projektu DISCO, co pozwoli przełożyć wiedzę zdobytą dzięki współpracy międzyregionalnej na trwałe efekty na poziomie lokalnym.

Miasto Botoșani, Rumunia

W ramach projektu DISCO Miasto Botoșani pracuje nad udoskonaleniem swojego **Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)**, kładąc szczególny nacisk na wzmocnienie ram dotyczących **wykorzystania ciepła odpadowego w systemach ciepłowniczych i chłodniczych**.

Prace znajdują się obecnie **na etapie przygotowawczym**. Na podstawie wiedzy zdobytej podczas wzajemnych ocen (peer review), wizyt studyjnych i wydarzeń tematycznych DISCO gmina określiła kierunek doskonalenia polityki typu 2. Działania skoncentrują się na zmianach w sposobie zarządzania istniejącym planem SECAP i jego wdrażania, zamiast ograniczać się do uruchomienia pojedynczego nowego projektu inwestycyjnego.

Planowana zmiana obejmie opracowanie odrębnego podejścia do wykorzystania ciepła odpadowego, a także udoskonalenie kryteriów i zasad podejmowania decyzji przy przygotowywaniu przyszłych projektów ciepłowniczych. Podczas aktualizacji planu uwzględnione zostaną doświadczenia partnerów DISCO dotyczące mapowania ciepła odpadowego, oceny wykonalności przedsięwzięć, współpracy z interesariuszami, digitalizacji/cyfrowego monitorowania i finansowania.

Miasto, wspólnie ze swoim interdyscyplinarnym zespołem ds. SECAP i właściwymi interesariuszami, w tym spółką **S.C. Modern Calor S.A.**, przygotowuje obecnie kolejne działania, a także selekcjonuje dobre praktyki DISCO pod kątem ich przydatności przy aktualizacji dokumentu.

Trwają również wewnętrzne uzgodnienia z zespołem ds. SECAP dotyczące opracowania rozdziału poświęconego wykorzystaniu ciepła odpadowego. Działania te będą prowadzone przy stałym wsparciu Partnera Wiodącego w semestrach 3-5 (przez 18 miesięcy poprzedzających zakładany termin zatwierdzenia dokumentu). Zaktualizowany SECAP ma zostać **formalnie zatwierdzony przez Radę Miasta Botoșani do końca kwietnia 2028 r.**, co zapewni jasne i trwałe ramy dla przyszłego włączania ciepła odpadowego do lokalnego systemu energetycznego.

Miasto Zrenjanin, Serbia

W ramach projektu DISCO Miasto Zrenjanin pracuje nad udoskonaleniem swojego **Planu Średniookresowego**, zwracając szczególną uwagę na transformację energetyczną, zrównoważone ogrzewanie i chłodzenie, efektywność energetyczną oraz możliwości wykorzystania ciepła odpadowego i odnawialnych źródeł energii. Plan Średniookresowy jest instrumentem wdrożeniowym, który przekłada strategiczne priorytety rozwojowe miasta na konkretne działania, przedsięwzięcia i projekty.

Proces doskonalenia instrumentu znajduje się obecnie na etapie międzyregionalnego uczenia się, analizy dobrych praktyk i konsultacji z interesariuszami. Przedstawiciele Miasta Zrenjanin i lokalnych interesariuszy uczestniczą w wydarzeniach tematycznych, wizytach studyjnych i wymianie doświadczeń z partnerami DISCO. Równolegle analizowane są lokalne potrzeby oraz możliwości zastosowania odpowiednich rozwiązań w Mieście Zrenjanin. Wiedza i dobre praktyki zidentyfikowane w ramach DISCO posłużą do przygotowania konkretnych rekomendacji, które będzie można wykorzystać podczas aktualizacji Planu Średniookresowego.

Oczekuje się, że rezultatem tych prac będzie uwzględnienie w Planie Średniookresowym miasta odpowiednich narzędzi i działań dotyczących zrównoważonego ogrzewania i chłodzenia, wykorzystania ciepła odpadowego oraz efektywności energetycznej. Zmiany mają zostać **sformalizowane do końca 2027 r.**, po przeprowadzeniu wymaganej procedury lokalnej i formalnym przyjęciu odpowiednich poprawek przez Zgromadzenie Miasta Zrenjanin.

CODEMA - Dublin's Energy Agency, Irlandia

W ramach projektu DISCO Dublińska Agencja Energetyczna Codema wspiera Radę Hrabstwa Kildare w dążeniu do dekarbonizacji ciepłownictwa wnosząc wkład merytoryczny w prace dotyczące opracowania kolejnego **Planu działań na rzecz klimatu hrabstwa Kildare**. Proponowane udoskonalenie instrumentu polega na dodaniu odrębnej części poświęconej odzyskowi ciepła odpadowego, która obejmować będzie również praktyczną metodykę identyfikowania, mapowania i szacowania ilości ciepła odpadowego dostępnego z poszczególnych źródeł na terenie całego hrabstwa.

W pierwszej fazie projektu Codema opracowała projekt metodyki mapowania źródeł ciepła obejmującej całe hrabstwo z wykorzystaniem publicznie dostępnych danych oraz – tam, gdzie było to możliwe – ustandaryzowanych metod szacowania ilościowego. Prace te tworzą podstawy do uwzględnienia ciepła odpadowego w lokalnej polityce klimatycznej oraz do wspierania przyszłego planowania sieci ciepłowniczych. Kolejnym krokiem będzie ustalenie, w jaki sposób najskuteczniej włączyć te informacje do Planu działań na rzecz klimatu, aby mogły w jak największym stopniu wpływać na przyszłe planowanie i wspierać podejmowanie decyzji.

Zdjęcie: Theo Ho, Wikimedia Commons

Opracowana metodyka ujawniła również kilka istotnych luk w danych, szczególnie dotyczących dostępu do informacji operacyjnych o najważniejszych źródłach ciepła. Uzupełnienie tych braków stanowi obecnie jeden z priorytetów Codemy, gdyż pozwoli doprecyzować ocenę potencjału i wzmocnić przyszłe rekomendacje dotyczące instrumentu polityki klimatycznej.

Aby przy udoskonalaniu instrumentu wykorzystać europejskie dobre praktyki, Codema przygotowuje wizytę studyjną na Dolnym Śląsku. Wizyta będzie poświęcona zaawansowanym metodom mapowania źródeł ciepła, wykorzystywaniu opartych na GIS katastrów ciepła w polityce regionalnej oraz odzyskowi ciepła z oczyszczalni ścieków przy użyciu pomp ciepła. Doświadczenia partnerów, którzy już włączyli takie narzędzia do swoich systemów planowania, zostaną bezpośrednio wykorzystane przy opracowywaniu końcowych rekomendacji dla hrabstwa Kildare.

Plan działań na rzecz klimatu hrabstwa Kildare ma być opracowywany w latach 2026-2027, a jego **formalne przyjęcie przewiduje się w 2027 r.** Pozwoli to uwzględnić rezultaty projektu DISCO w ostatecznej wersji dokumentu.

IRENA - Istrian Regional Energy Agency, Chorwacja

IRENA pracuje nad udoskonaleniem sposobu zarządzania i wdrażania **Planu działań na rzecz efektywności energetycznej Regionu Istrii**. Obecny plan obejmuje działania dotyczące efektywności energetycznej i energii odnawialnej w sektorze budynków, usług, transportu i przemysłu. W ramach projektu DISCO, IRENA zamierza rozszerzyć dokument o zagadnienia związane ze zrównoważonymi systemami ciepłowniczymi i chłodniczymi, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku i wykorzystania ciepła odpadowego, którego potencjał pozostaje obecnie w dużej mierze niewykorzystany.

Prace nad wprowadzeniem zmian już trwają. Wiedza i dobre praktyki zebrane podczas wzajemnych ocen (peer review) i wydarzeń tematycznych DISCO są analizowane pod kątem możliwości dostosowania ich do lokalnych warunków na Istrii. Znaczące postępy przyniosły w szczególności wstępne prace nad koncepcją niewielkiego systemu ciepłowniczego i chłodniczego. Pod uwagę branych jest kilka potencjalnych lokalizacji. Wyniki projektu pomogą usprawnić zarządzanie, wzmocnić kompetencje interesariuszy i przygotować grunt pod przyszłe uwzględnianie małych systemów ciepłowniczych w regionalnym planowaniu energetycznym.

Proponowane zmiany mają zostać włączone do kolejnego cyklu przygotowania lub aktualizacji Planu działań na rzecz efektywności energetycznej. Wstępnie zakłada się, że zaktualizowany dokument zostanie **przedłożony do formalnego zatwierdzenia** po zakończeniu prac technicznych i konsultacji z właściwymi interesariuszami regionalnymi **w 2027 r.**

House of Energy, Niemcy

Od czerwca 2021 r. miasto Hofgeismar należy do sojuszu „Hessen aktiv: Die Klima-Kommunen (Aktywna Hesja: samorządy dla klimatu)” i realizuje działania służące osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. Podpisując kartę sojuszu, miasto zobowiązało się do opracowania i regularnego aktualizowania kompleksowego **planu działań na rzecz ochrony klimatu i przystosowania się do jego zmian**. Ten instrument polityki miasta Hofgeismar będzie dalej rozwijany z wykorzystaniem wiedzy i inspiracji płynących z projektu DISCO.

Plan działania stanowi podstawę miejskiej strategii ochrony klimatu. Obejmuje między innymi analizę zużycia energii w obiektach komunalnych i na terenie całego miasta, a także ocenę emisji gazów cieplarnianych w gminie.

Opisuje również zrealizowane, obecnie wdrażane oraz zaplanowane działania. Dzięki systematycznemu udoskonalaniu i aktualizacji dokument pozostaje jednym z najważniejszych narzędzi wspierających dążenia miasta do osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Jednym z kluczowych obszarów zainteresowania jest ciepłownictwo systemowe. W styczniu 2026 r. miasto przedstawiło swój plan zaopatrzenia w ciepło. Obejmuje on między innymi analizę potencjalnych źródeł energii odnawialnej i ciepła odpadowego. Dokument ten otwiera wiele możliwości wykorzystania dobrych praktyk z krajów partnerskich zidentyfikowanych w ramach projektu DISCO.

Spośród około trzydziestu przedstawionych przykładów wybrano dotychczas dziewięć rozwiązań, które mogą być szczególnie przydatne dla Hofgeismar. Do końca roku miasto zamierza wybrać jedno lub dwa z nich. W 2027 r. zostaną one poddane pogłębionej analizie, aby możliwe było dostosowanie konkretnych rozwiązań do warunków i potrzeb miasta. W ten sposób Hofgeismar wykorzystuje wymianę doświadczeń z innymi samorządami do dalszego rozwijania swojego planu działań. **Aktualizacja dokumentu ma nastąpić najpóźniej na początku 2028 r.**

Prowincja Drenthe, Holandia

Na mocy **Holenderskiego Narodowego Porozumienia Klimatycznego** gminom powierzono odpowiedzialność za wdrażanie lokalnych rozwiązań służących transformacji systemów ogrzewania, w tym sieci ciepłowniczych. Prowincja Drenthe wspiera gminy, zapewniając im wiedzę ekspercką, zasoby kadrowe oraz środki finansowe na opracowywanie studiów wykonalności i prowadzenie badań dotyczących zrównoważonych sposobów ogrzewania. Wspólnie z sąsiadującą od południa Prowincją Overijssel analizuje możliwość utworzenia regionalnej publicznej sieci ciepłowniczej, która umożliwiłaby realizację gminnych projektów ciepłowniczych.

Energia pozostaje jednym z najważniejszych tematów debaty publicznej w Holandii. Trwają dyskusje dotyczące rozwoju energetyki słonecznej i wiatrowej, różnego tempa wdrażania rozwiązań w poszczególnych gminach, wykorzystania paliw alternatywnych – takich jak zielony gaz i zielony wodór – oraz narastających problemów wynikających z przeciążenia sieci. Coraz więcej uwagi, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym, poświęca się również bezpieczeństwu energetycznemu i niezależności energetycznej.

Zbiorowe systemy zaopatrzenia w ciepło zyskują na znaczeniu, ponieważ gminy przygotowują obowiązkowe programy ciepłownicze wynikające z Porozumienia Klimatycznego. Dokumenty te **muszą powstać do końca 2027 r.** Ciepłownictwo systemowe jest coraz częściej postrzegane jako jedno z rozwiązań problemu przeciążenia sieci, ponieważ zmniejsza obciążenie systemu elektroenergetycznego, a jednocześnie wspiera przechodzenie na bardziej zrównoważone sposoby ogrzewania. Współpraca na rzecz rozwoju takich rozwiązań jest dobrze rozwinięta, prowadzone są badania, a potencjał systemów ciepłowniczych (w tym systemów o małej skali) staje się coraz bardziej widoczny. Nadal jednak trudno przejść od pojedynczych przedsięwzięć do wdrażania rozwiązań na większą skalę. Wynika to ze zbyt niskiej przewidywalności warunków inwestowania, ograniczonego finansowania krajowego oraz utrzymującej się atrakcyjności indywidualnych systemów ogrzewania. W ciepłownictwie systemowym potrzebny jest przełom. Lepszy system dotacji oraz bardziej sprawiedliwy podział kosztów i korzyści mogłyby nadać jego rozwojowi nowy impuls.

Województwo Dolnośląskie, Polska

W ramach projektu DISCO Województwo Dolnośląskie podjęło działania na rzecz udoskonalenia programu **Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS)** poprzez lepsze zaakcentowanie wsparcia dla odzyskiwania i wykorzystania ciepła odpadowego. Program FEDS jest głównym instrumentem regionalnym, za pośrednictwem którego środki Unii Europejskiej są przeznaczane na projekty wspierające rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy Dolnego Śląska. Jednym z jego priorytetów jest poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw i przyspieszenie transformacji regionu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.

Bezpośrednim rezultatem międzyregionalnego uczenia się w ramach DISCO było wprowadzenie nowego kryterium premiującego wykorzystanie ciepła odpadowego w naborze FEDS skierowanym do MŚP z subregionu wałbrzyskiego. Inspiracją do wprowadzenia tej zmiany były przede wszystkim wzajemne oceny (peer review) i wizyta studyjna w Assen, podczas których przedstawiciele instytucji wdrażających FEDS zdobyli praktyczną wiedzę na temat odzysku ciepła odpadowego oraz mechanizmów wspierania związanych z nim inwestycji, w tym za pośrednictwem publicznych programów finansowania.

Nowe kryterium przyznaje dodatkowe punkty projektom wykorzystującym ciepło odpadowe powstające w procesach technologicznych lub operacyjnych – zarówno w obrębie samego przedsiębiorstwa, jak i w ramach bardziej kompleksowych rozwiązań, takich jak dostarczanie ciepła innym odbiorcom lub do sieci ciepłowniczych i chłodniczych. Zostało opracowane przy wsparciu merytorycznym partnerów DISCO, ekspertów Policy Helpdesk programu Interreg Europa i regionalnych interesariuszy. Konsultacje koncentrowały się przede wszystkim na zdefiniowaniu „efektywnego” i „kompleksowego” wykorzystania ciepła odpadowego oraz na określeniu właściwych wskaźników i wartości progowych stosowanych przy ocenie projektów.

Nowe kryterium zostało formalnie przyjęte przez Komitet Monitorujący FEDS **uchwałą nr 199/26 z 21 stycznia 2026 r.** Do potencjalnych beneficjentów – właścicieli źródeł ciepła odpadowego zidentyfikowanych w regionalnym katastrze ciepła odpadowego oraz w ramach dodatkowej analizy dostępnych źródeł danych – skierowano specjalną komunikację mailową. W odpowiedzi na nabór złożono 83 wnioski. Wyniki oceny merytorycznej i ostatecznego wyboru projektów nie zostały jeszcze opublikowane.

Równolegle zaktualizowano Strategię Inwestycyjną instrumentów finansowych w programie Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, uwzględniając możliwość uruchomienia nowego instrumentu pożyczkowego na inwestycje zwiększające efektywność energetyczną MŚP, w tym służące odzyskowi ciepła odpadowego. Aktualizacja została formalnie zatwierdzona przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego **uchwałą nr 3761/VII/26 z dnia 4 marca 2026 r.**

North Sweden Energy Agency, Szwecja

Północnoszwedzka Agencja Energetyczna współpracuje z Gminą Pajala nad aktualizacją jej **Planu energetycznego**. Jest to dokument strategiczny wyznaczający ogólny kierunek działań gminy w sprawach związanych z energią. Obejmuje między innymi produkcję, dystrybucję i wykorzystanie energii na terenie gminy oraz określa ramy zrównoważonego, bezpiecznego i efektywnego rozwoju lokalnego systemu energetycznego.

W trakcie realizacji projektu DISCO osoby zaangażowane w te prace uczestniczyły w warsztatach stacjonarnych i internetowych, podczas których określono zakres i ramy aktualizacji planu. Wiedzę i inspirację czerpały również od pozostałych partnerów DISCO – podczas wizyt studyjnych oraz na podstawie pisemnych opisów dobrych praktyk.

Prace wciąż trwają. W kolejnym etapie gmina uszczegółowi wybrane kierunki działań i włączy do Planu energetycznego wnioski wynikające z projektu DISCO. Szczególna uwaga zostanie poświęcona temu, jak lepiej dostosować plan do potrzeb energetycznych i uwarunkowań gminy wynikających z niskiej gęstości zaludnienia i chłodnego klimatu, w tym m.in. do wyzwań związanych z dużymi odległościami, bezpieczeństwem dostaw energii oraz wzmacnianiem lokalnej odporności.

Celem jest **formalne przyjęcie i zatwierdzenie przez gminę zaktualizowanego Planu energetycznego przed kwietniem 2028 r.**

Region Kreta, Grecja

Strategia inteligentnej specjalizacji Kreta (RIS3CRETE), będąca instrumentem polityki objętym projektem, stanowi kluczowe ramy wspierania i wzmacniania innowacji w całym regionie. Systemy ciepłownicze i chłodnicze są dla Kreta nowym i innowacyjnym rozwiązaniem. Wymiana doświadczeń oraz wizyty studyjne w ramach projektu DISCO pokazały, że takie systemy można z powodzeniem rozwijać w regionie i że mogą one przynosić wymierne korzyści – nawet w przypadku przedsięwzięć realizowanych na mniejszą skalę.

Wiedza zdobyta podczas realizacji projektu zostanie wykorzystana do udoskonalenia instrumentu polityki. Proces ten zostanie oparty na solidnych danych i dowodach, aktywnym zaangażowaniu interesariuszy, wsparciu dla wdrażania innowacyjnych technologii oraz działaniach zwiększających opłacalność finansową związanych z nimi przedsięwzięć.

W ramach opisanego procesu zostanie przygotowany projekt pilotażowy, który ma wykazać wykonalność i potencjalne oddziaływanie systemów ciepłowniczych i chłodniczych na Krecie. Jeśli uda się spełnić niezbędne warunki i zapewnić finansowanie, założeniem jest wdrożenie pilotażu jako przedsięwzięcia demonstracyjnego, które dostarczy praktycznych dowodów wspierających szersze wdrażanie i rozwój tych innowacyjnych rozwiązań w regionie. Pilotaż ma również stanowić praktyczne narzędzie, które ostatecznie umożliwi instytucji odpowiedzialnej za RIS3CRETE wprowadzenie planowanych zmian w instrumencie polityki.

Obecnie zapewniane jest wsparcie techniczne służące stworzeniu podstaw regionalnej oceny, która pozwoli skutecznie zidentyfikować i przeanalizować potrzeby regionalne i lokalne.

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin